02/03/2024

2 Μαρτίου: Εορτάζει ο Άγιος Νικόλαος Πλανάς

/ Βίοι Αγίων

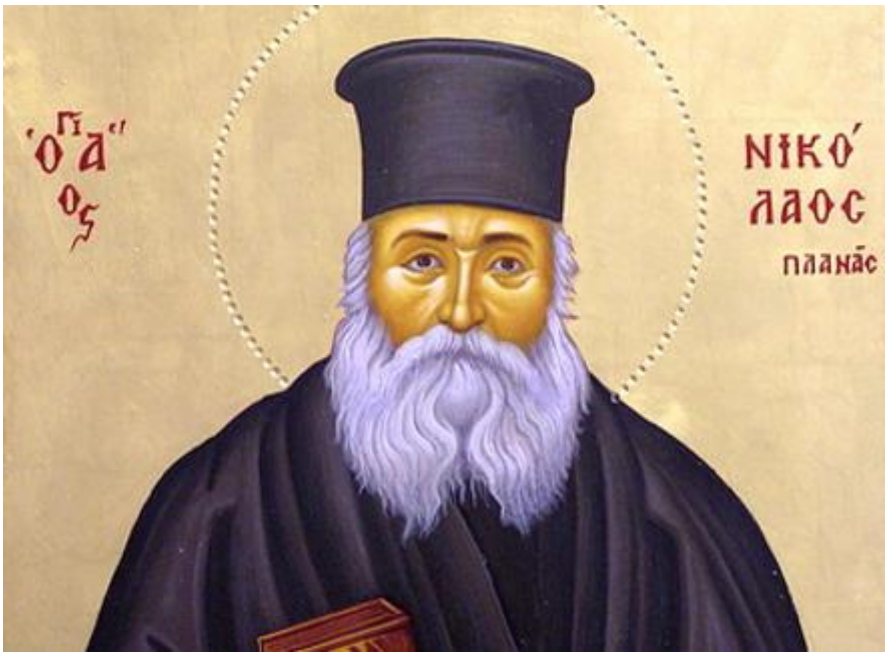

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Στις 2 Μαρτίου η Εκκλησία μας εορτάζει τη μνήμη ενός νέου αγίου, του **αγίου Νικολάου Πλανά**. Πρόκειται για μια σπάνια ιερατική μορφή, η οποία λάμπρυνε την αττική γη τον περασμένο αιώνα και αποτελεί το καύχημα και το πρότυπο των κατοπινών ευλαβών ορθοδόξων κληρικών.

Γεννήθηκε στη Νάξο το 1851. Γονείς του ήταν οι ευσεβείς και εύποροι Ιωάννης και Αυγουστίνα. Από μικρό παιδί έδειξε δείγματα αφοσίωσης προς την Εκκλησία, διακονούσε ως «παπαδάκι» στο Ιερό Βήμα. Παράλληλα ανέπτυξε σπάνιες αρετές, όπως λ. χ. μοίραζε το λιγοστό ψωμί του με τα άλλα πεινασμένα παιδιά της γειτονιάς! Λίγα γράμματα έμαθε από τον παππού του, ιερέα Γεώργιο Μελισσουργό, τα οποία αξιοποίησε κατόπιν μόνος του. 1864 πέθανε ο πατέρας του η μητέρα του μετανάστευσε, στην Αθήνα, με τον μικρό Νικόλαο και την αδελφή του, όπου και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα Ιλισού. Στα δεκαεπτά του χρόνια παντρεύτηκε, ύστερα από πιέσεις της μητέρας του, την Ελένη Προβελέγγιου από τα Κήθυρα, με την οποία απέκτησε έναν γιο, τον Ιωάννη. Όμως λίγο αργότερα αρρώστησε η σύζυγός του και πέθανε.

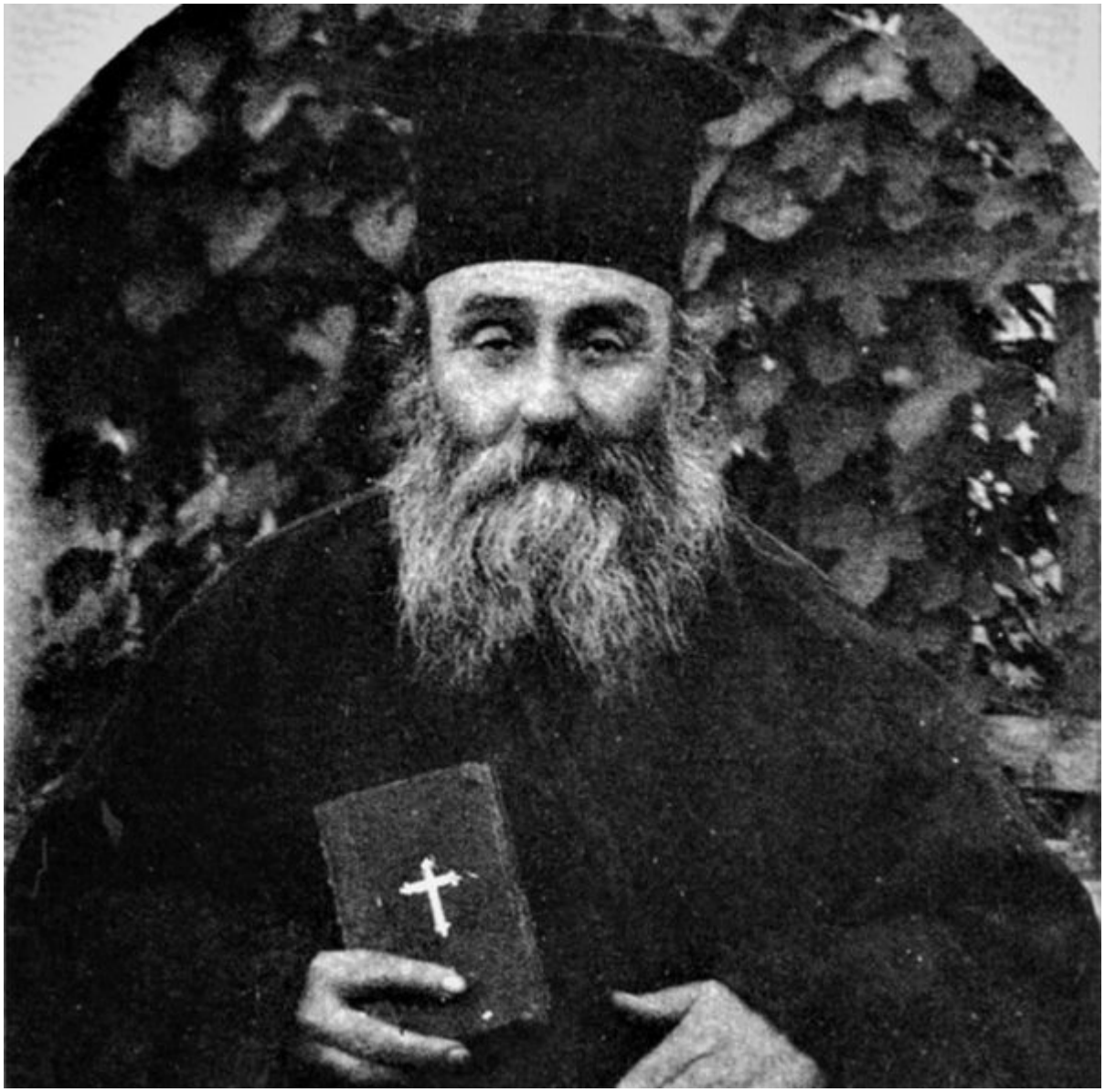

Το 1879 εισήλθε στις τάξεις του ιερού κλήρου, χειροτονήθηκε διάκονος στον ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Πλάκας και το 1884 πρεσβύτερος στο ναΰδριο του Αγίου Ελισαίου, στο Μοναστηράκι, πραγματοποιώντας το παιδικό του όνειρο. Στον μικρό, αλλά όμορφο και κατανυκτικό αυτό ναό έψαλλε, όπως είναι γνωστό ο μεγάλος μας λογοτέχνης Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης με τον εξάδελφό του Αλέξανδρο Μωραϊτίδη. Εκεί λειτουργούσε ο παπα-Νικόλας καθημερινά για πολλά χρόνια, του οποίου η απλότητα και η κατάνυξη δημιούργησε πόλο έλξης πολλών Αθηναίων. Στη συνέχεια υπηρέτησε στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως και στη συνέχεια στο μετόχι της Μονής Σινά το εξωκκλήσι του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου Κυνηγού, στο νέο Κόσμο, όπου μόνο στάνες και χωράφια υπήρχαν τότε. Εκεί ο αγαθός λειτουργός ανέπτυξε θαυμαστή ποιμαντική και φιλανθρωπική δράση. Πλήθος Αθηναίων συνέρρεαν εκεί να λειτουργηθούν και να πάρουν την ευλογία του. Τα έσοδα του ναού αυξάνονταν, τα οποία ο παπα-Νικόλας τα μοίραζε στους φτωχούς. Φτωχοί και βασανισμένοι άνθρωποι πήγαιναν κοντά του να λάβουν

βοήθεια και να βρουν πνευματική και ηθική στήριξη.

Ο ίδιος ήταν άκακος σαν μικρό παιδί και δε περνούσε ποτέ το κακό από το μυαλό του. Γι’ αυτό έπεφτε συχνά θύμα επιτηδείων απατεώνων, οι οποίοι παρίσταναν τους φτωχούς και του αποσπούσαν χρήματα. Ουδέποτε κρατούσε χρήματα για τον εαυτό του σε μια εποχή που οι κληρικοί δεν είχαν μισθό και συντηρούνταν είτε από τους ενορίτες ή την προσωπική τους εργασία. Με το ένα χέρι τα έπαιρνε και με το άλλο τα μοίραζε σε φτωχούς, χήρες και ορφανά. Κάθε βράδυ ήταν απένταρος και συνήθως κοιμούνταν νηστικός!

Ο πολύς κόσμος τον αγαπούσε και τον σέβονταν, θεωρώντας τον άγιο άνθρωπο και αληθινό κληρικό. Όμως υπήρχαν και κάποιοι οι οποίοι τον μισούσαν, τον έβριζαν και τον έκλεβαν φανερά. Αυτός ανταπέδιδε καλοσύνη, χαμόγελα και ευλογίες! Ουδέποτε ξεστόμισε ύβρεις και ουδέποτε θύμωσε. Είχε έναν καλό λόγο για όλους! Είχε απέραντη ταπείνωση, ώστε τον άκουγαν συχνά να κατηγορεί τον εαυτό του, ως αμαρτωλό, υπερήφανο και αχάριστο!

Νήστευε όλες τις νηστείες του έτους και απείχε ακόμη και από το λάδι. Ήταν απλός και καταδεκτικός. Δεν απόπαιρνε κανέναν, ούτε τον μεγαλύτερο αμαρτωλό, αλλά με πνεύμα αγάπης και με παιδική αφέλεια νουθετούσε τους πάντες. Αν και σχεδόν αγράμματος, τον διέκρινε μια ακατανόητη σοφία, η οποία εξέπληττε τους μορφωμένους συνομιλητές του. Όταν εξομολογούσε έκλαιε σα μικρό παιδί με τους εξομολογουμένους του!

Η μεγάλη του χαρά και αγαλλίαση ήταν οι ακολουθίες της Εκκλησίας. Ιδιαίτερα ευχαριστιόταν με τις ολονύκτιες ακολουθίες, τις οποίες τελούσε συχνά. Συνέχιζε να τις τελεί ακόμη και όταν γέρασε. Στεκόταν όρθιος μπροστά την Αγία Τράπεζα δέκα με δεκαπέντε ώρες άυπνος, παρά τους αφόρητους πόνους που είχε στα πόδια του! Όταν λειτουργούσε ζούσε σε άλλη διάσταση, έσβηνε η αίσθηση του χρόνου γι’ αυτόν. Απόλυτα αφοσιωμένος στην προσευχή και την ακριβή τέλεση των ιερών ακολουθιών και ιδιαίτερα της Θείας Λειτουργίας, αποξενώνονταν εντελώς από τα γήινα και φθαρτά. Ούτε ζέστη, ούτε κρύο καταλάβαινε, ούτε τους πόνους του κορμιού του αισθάνονταν! Υπάρχουν πάμπολλες μαρτυρίες, πως την ώρα που λειτουργούσε φώναζαν μικρά παιδιά από το εκκλησίασμα ότι βλέπουν τον παππά να μην πατά στη γη και να αιωρείται στον αέρα! Άλλα παιδιά έβλεπαν αγγέλους να συλλειτουργούν να τον παπα-Νικόλα! Ο ίδιος μάλιστα είχε αξιωθεί να ακούσει σε κάποια ολονυχτία ψαλμωδίες των αγγέλων! Η αγιότητά του ήταν ολοφάνερη!

Η ακατάπαυτη ποιμαντική του διακονία και οι προσωπικές του εθελούσιες στερήσεις τον κατέβαλλαν. Στις 28 Φεβρουαρίου του 1932 λειτούργησε για τελευταία φορά και μετά κατέρρευσε. Έμεινε κλινήρης ως τις 2 Μαρτίου, όπου

παρέδωσε την αγία του ψυχή στο Θεό, που τόσο αγάπησε και υπηρέτησε την Εκκλησία Του. Το 1992 ανακηρύχτηκε άγιος. Τα ιερά του λείψανα βρίσκονται στο ναό του Αγίου Ιωάννου στην οδό Βουλιαγμένης, όπου αγιάζουν τους πιστούς και επιτελούν πολλά θαύματα.

Ο άγιος Νικόλαος Πλανάς ενσαρκώνει τον αληθινό τύπο του ορθοδόξου κληρικού, ο οποίος είναι διαποτισμένος από την ησυχαστική και κολλυβαδική παράδοση της Εκκλησίας μας. Είναι το πρότυπο της άδολης ευσέβειας και της απόλυτης αφοσίωσης στο Θεό, ξεκομμένο από τον νοσηρό ορθολογισμό, ο οποίος συσσωρεύει στον άνθρωπο σπέρματα ψυχοφθόρου αμφιβολίας και απιστίας. Είθε να πρεσβεύει για όλους μας κάτω από το θρόνο της μεγαλοσύνης του Θεού!